

Het is misschien niet onaardig hier met een paar woorden een andere soort van fulgurieten te vermelden die nog minder bekend zijn en die men aantreft in het vaste gesteente der bergen.

Von Humboldt heeft deze gevonden op de bergen in Mexico; de Saussure en Ramond op de toppen der Pyreneeën en in Auvergne.

Abich schrijft hierover in „Sitzungsberichte der Akademie der Wissenschaften, Wien” (1870):

„Bij het bestijgen van de Ararat, een gebergte gelegen op de grens tussen Turkije en Rusland, zag men op het lichtbruine rotsgesteente zwarte strepen. Deze zwarte strepen waren ontstaan door de blikseminslag, die fijne, verglaasde buisjes gevormd had in het harde gesteente. Hoe hoger men kwam hoe talrijker deze verglaasde buisjes werden, zodat het gesteente van de top enigszins de indruk maakte van vermolmd hout”¹⁾.

In de loop van mijn betoog zal het U wel opgevallen zijn, dat er zich bij die bliksembuizen nog veel vraagpunten voordoen, waarvan nog geen verklaring gegeven kan worden. Daarom zou ik U erop willen wijzen, mocht U vandaag of morgen het geluk hebben een fulguriet te vinden, deze dan voorzichtig bloot te leggen en vooral te letten op de plaats van inslag, waar meestal losse stukken met grote holten gevonden worden. Men geve acht op de consistentie en vochtigheid van het omringende zand en verzuime niet de dikte der verschillende lagen en de grondwaterstand te noteren. Bij het blootleggen zullen herhaaldelijk stukken afbreken; men nummere deze stukken om ze later in volgorde te kunnen samenvoegen en zo de hele buis te kunnen reconstrueren.

BOEKBESPREKINGEN

RUTH MOORE. In het spoor van de mens. 462 bl. 88 afb. 64 foto's. 15,90 gld. Uitg. Becht, Amsterdam.

Een waardevol boek van een vrouw, die de zeldzame gave bezit, de wetenschappelijke materie gezellig vertellend tot de lezers te brengen. Een populair boek dus, wetenschappelijk wel gefundeerd, rijk verlucht, duidelijk van druk en goed gebonden.

Zonder te kort te doen aan de historie der groten als Darwin, Lamarck, De Vries, Mendel, Dubois, Weidenreich, e.a. en deze in hun waarde goed belichtend, geeft de schrijfster ons bovendien de resultaten van nog levende onderzoekers, vaak met moeite verkregen bij persoonlijk onderhoud of uit aantekeningen en brieven; van het grootste belang, waar zo weinig publicaties in de twee laatste decennien ons geverden, zodat we moeilijk meer bij konden zijn.

Wel mochten we af en toe kennis krijgen van een artikel van Weidenreich, van Von Koenigswald e.a. in Elseviers Weekblad of in Life, maar de meeste onderzoekers verstrekten hun resultaten in zuiver wetenschappelijke kringen. Wat weten we aldus van Dart, Broom, Oakley, e.a.?

We moeten dies Ruth Moore dankbaar zijn, waar zij als informatrice optrad, maar ook voor haar verslag van de lotgevallen der onderzoekers, vol romantiek; zij doet ons meelevens in hun vreugdevolle ontdekkingen, in hun teleurstellingen ook, in hun volharding bij tegenslagen; hun armoede en ontberingen, hun veelvuldige strijd met twijfel en volslagen ongelof, overslaande bijwijlen in bespottig, hoon en bedreiging.

Spanning in het boeiend relaas dwingt ons telkens het verder lezen; hier wordt werkelijke belangstelling gewekt, ook al is een groot deel reeds geschiedenis.

Of er nu ook aanmerkingen zijn te maken? Jawel, er komen nog al veel drukfouten voor; in het hoofdstuk over Prof. de Vries wordt de Teunisbloem herhaaldelijk sleutelbloem genoemd, een naam, die in Nederland is gereserveerd voor de Primula; de veldmuis wordt vergeleken met de lemming, die hier totaal onbekend is, in plaats van met de huismuis.

Traduttore traditore, vertaler verrader; hier verraadt de vertaler gebrek aan kennis van plant en dier. Ook het veronachtzamen van Nederlandse onderzoekers als Dr. Bolk, Dr. Hamelberg, e.a. acht ik een tekort in dit werk — zie hun resultaten o.a. in het artikel over Evolutie in ons vorig nummer.

Van der Lijn

1) Niet onmogelijk lijkt het ons, dat die wel eens aangezien zijn als resten van Noach's ark. (R).